

itt. 1871. jún. havában Kétszery József színtársulata keresi fel a várost. 1884. szept. 24-én Bánfalvi Béla, 1885. júl. havában Bogyó Alajos, 1886. júl. havában Kövessy Albert játszik a megyeháza nagytermében. Újabb időkben (1903.) Szabadhegyi Aladár, majd 1915. dec. havában Farkas Mihály társulata kapott meghívást.

Irány-darab, (németül: Tendenzstück), az a színpadi mű, mely a dráma irodalmi céljain kívül egyéb aktuális (politikai, társadalmi, vallási stb.) vagy magasabb célt szolgál. Utóbbi időkben állami támogatással is adtak elő ily iránydarabokat az egyke-rendszer ellen és a tüdővész elleni védekezés érdekében. Ha az ilyen iránydarabokban a költői érték mellett az irányzatosság túlteng, akkor megszűnik a mű irodalmi és művészi jelentősége és jogosultsága. Az első magyar irány-dráma Gorove László: »Erdemes kalmár« c. műve. (1807.)

(Dr. Farkas Ferenc.)

Irányi Ella, színésznő, sz. 1887. márc. 7-én, Ujvidéken. Színpadra lépett 1913. július havában.

Ireghi színészet. Iregh tolnamegyei községben 1830. ápr. 30-án lehetett az első magyar színelőadás, amidőn a községet Balogh István színtársulata ejtette útjába. Egymásután 16 előadást tartottak, közben gróf Viczay kastélyában is. 1864. máj. havában Hetényi József színtársulata vetődött a községbe, nemsokára rá pedig Dancz Ferencné színtársulata működött itt.

Irré Hector (Effore), olasz tenorista 1860. máj. 5-én vendégszerepelt a Nemzeti Színházban, a »Lammermoori Lucia« Edgardo szerepében.

Irigység. Az irigység mások szép és jó tulajdonaival szemben gyötrelmes, önmagát emésztő tagadás, mely a rontás vágyát szintúgy magában foglalja, mint a káröröm. Az irigység nemtelen természet jele s a gyengeség érzetén alapszik. Szomorújátékban tényező csak úgy lehet, ha tagadó jelleméből cselekvőbe megy át és gyűlölséggé nővi ki magát. Vigyázzon a

színész, nehogy irigység színében adjon elő oly jellemet, mely mások szerencséje által méltatlanul érzi magát megsértve. (Egressy Gábor.)

Irinyi József, író és politikus, sz. 1822-ben, Albison (Bihar m.), megh. 1859. febr. 20-án, Pesten. Ifjú korában Vörösmarty hatása alatt írt egy drámát »Orlay-ház« címmel, de azt nem nyomatta ki és nem is került színre. Ismerjük még két fordítását, ezek: »Matild«, dr. 5 felv. Pyat és Sue után franciából, Pest, 1842. nov. 19. került színre. »Cromwell fia«, vj. 5 felv. 1843. febr. 13. adták. (Mindkettőt a Nemzeti Színházban). Színházi kritikát is írt.

»Irjon ki egy monoklit!«... Ezt szokták mondani az ügyelőnek, ha valamely szereplő a színpadokon monoklival akar megjelenni. A kiírás annyit jelent, hogy az ügyelő egy listára írja a szükséges kellékeket, amiket a kellékesnek kell beszereznie.

Irmái Béla, színész, cs. n. Kajdacsí Béla, sz. 1874. jan. 27-én, Budapesten. Színpadra lépett 1893-ban, nyugdíjba ment 1925. szept. 1-én. Hosszabb időn át titkár volt Debrecenben, majd a debreceni Víg-színház igazgatója volt.

Irmái Klementina, színésznő, sz. 1854-ben, Sajó-Lenkén (Gömör m.). Színpadra lépett 1882. jan. havában, Jakabffy Gábor színigazgatónál.

Irmei Ferenc, színibíró és színmű-író, sz. 1846. jún. 29-én, Pesten. (Csáladi neve Gruber). Polgári iskolában működött. Az 1889. tavaszán megindult »Magyar Hírlap«-nak éveken át színmű- és zenei kritikusa volt. Számos irodalomtörténeti cikke közül: Csiky Gergely jellemrajza a »Koszorú« 1880-i évfolyamában jelent meg. Színműve: »Az aranypróba«, 4 felv. (1879.)

Irodalmi Színház. A fővárosban az Eskü-téri Helikon-mozgóban megnyílt 1922. febr. 12-én. Igazgató: Zsoldos Andor. Az új színház célja volt elősegíteni azoknak az íróknak és színészeknek érvényesülését, akik